

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Hushållnings
sällskapet

Underhåll av öppna diken

- Ett rådgivarexempel

Innehåll

- Litteratur
- Före besöket
- Kundbesök
 - Presentation av gården, fält och problem
 - Rådgivarplan
 - Teori
 - Fältkoll
- Efter besöket
 - Skriv rapport och kom med förslag på åtgärder och fundera på allt annat.
 - Krav och rekommendationer

Litteratur

- Det finns mycket information på många olika ställen!

Före besöket, I

- Antal gjorda moduler för året?
- Ta fram alla data om gården
 - Är inte alltid användbart, så skippa detta

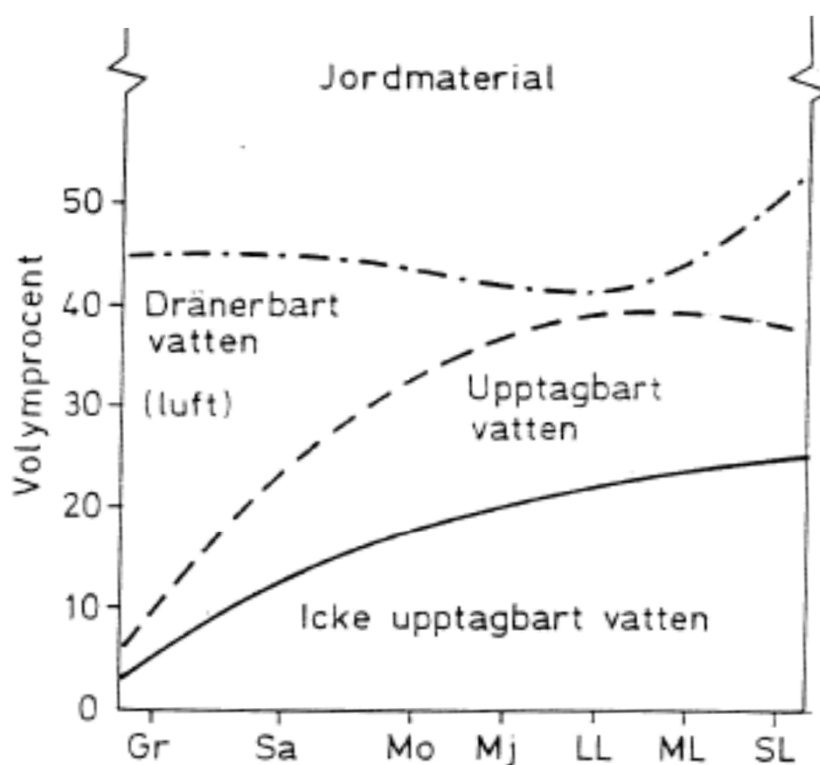
Boka besök, II

- Alla har inte alltid tid att prata men
 - Fråga om problemområden och förutsättningar.
 - Markavvattningsföretag, är det aktivt?
 - Fältförhållande: Vatten, lerhalt, underhåll
 - Naturskyddsområden?
- Material
 - Be kunden ta fram det material som finns för fältet (täckdikning, markkartering, underhållsplan etc)
- Vill fler vara med under besöket?

Kundbesök, teori

- Gå igenom rådgivningsplanen
 - Kom även med förslag under besöket när du snappar upp intresse!
- Presentation av gården
- Gå igenom fältens förutsättningar
 - Lerhalt, mullhalt, tidigare täckdikning, problemområden, hur länge har det varit problem, MVF (aktivt?), senaste underhållet etc.
- Teoribit
 - Lite gammal skåpmat och kanske något nytt.

Öka luftinnehållet i marken

13. Diagram som visar hur jordens finkornighet påverkar dränerbart, upptagbart och icke-upptagbart vatten. (Efter vanfors).

Vad händer vid för låg syresättning i mark

- Plantans upptag av näringsämnen stoppas
 - Upptag av näringsämnen kräver energi och för att energi ska frigöras i roten åtgår syre.
- Växtens upptag av vatten avstannar
 - Vattenupptag drivs av skillnader i näringskoncentrationer.
- Hela plantans tillväxt avstannar
- Markandningen övergår från aerob andning till anaerob
 1. Denitrifikation (nitrat omvandlas till N_2) redoxpot. +0,6 - +0,5
 2. Bildning av Mn^{2+} (giftig vid höga konc) redoxpot. +0,6 - +0,5
 3. Bildning av Fe^{2+} (giftig vid höga konc) redoxpot. +0,5 - +0,3
 4. Bildning av sulfid (giftig för växter) redoxpot. 0,0 - -0,19
 5. Bildning av bl.a. smörsyra och ättiksyra (giftiga i höga konc)

Diket + periferi

- Igenväxning, lämpliga åtgärder
- Sediment med mätkäpp
- Ras, diskutera vad som får göras och hur detta undviks i framtiden
- Bäverdämmen, när får de tas bort och när får de skjutas
- Ögon, hur ser de ut och kan de erosionssäkras
- Omkringliggande brunnar, tar de in jord som sätts av i diket?
- Vägtrummor?

Vegetation

Slam

Dikesprofilen

- Rätt underhåll
 - Släntlutning!
 - Djup!
 - Bevara grässlänterna om de ej behöver åtgärdas!
 - Titta även nedströms!

Ras

Rätt

Bäverdammar och hyddor

Ögon

Brunnar

Vägbrunnar

Ekonomi och Miljö

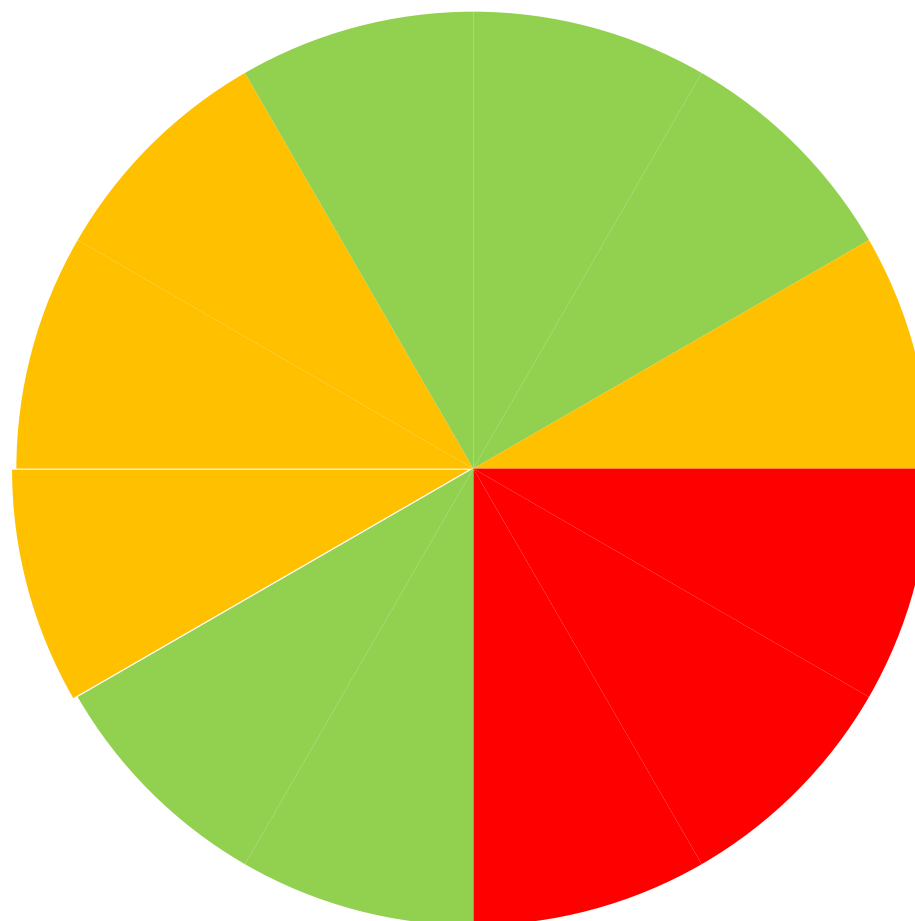
- Bästa miljöåtgärd och ekonomi är ett kontinuerligt underhåll
 - Ett anpassat, lagom, underhåll

Miljöhänsyn

- Tidpunkt
- Dispens krävs om artskyddade djur finns
- Skyldighet att anmäla underhåll som kan skada fisk
- Val av underhållsmetod
- Underhålla hela diket?
- Träddridå

Tidpunkt

Groddjur och fåglar

- januari
- februari
- mars
- april
- maj
- juni
- juli
- augusti
- september
- oktober
- november
- december

Artskydd och fisk

Klippskopa

Omfattning

Trädridå

Juridiken

- Rättighet och skyldighet att underhålla
- Du har rättighet att underhålla, även i områden med "Naturhänsyn", prata med Lst innan bara.
- Prata med Lst när det finns fisk, musslor, kräftor etc
- Fördjupningar gjorda innan 1 juli 1986
- Skada för enskilt eller allmänt intresse

Lite från "Krav och rek 2018-2020"

Dokumentation

Rådgivningsdokumentet ska innehålla:

- *En kort beskrivning av det aktuella diket och dess status.*
- *En kort beskrivning av ägandeformen, om diket är samfällt eller enskilt.*
- *Underhållsplan inklusive tidsplan/prioritering utifrån de punkter som är aktuella att åtgärda. Åtgärder kan beskrivas både i text och med hjälp av kartor eller skisser.*
- *Om något underhåll föreslås som kan kräva dispens eller anmälan enligt Miljöbalken ska detta anges.*
- *Om något utöver underhåll föreslås som kan kräva tillstånd, dispens eller anmälan enligt Miljöbalken ska detta anges.*
- *Kommentarer om de föreslagna åtgärder kan påverka andra diken.*
- *Rekommendation om att se över huvudavvattningen på resterande delar av fastigheten på motsvarande sätt som gjorts under rådgivningen.*
- *Uppdaterad rådgivningsplan.*

<http://www.greppa.nu/adm>

Registrering av rådgivningstillfället

- *Datum för uppföljningskontakt.*
- *Om rådgivningsplanen och/eller bakgrundsbeskrivningen har ändrats ska det registreras.*

Sammanfattning

- Skriv Greppa-brevet för kunden
- Ge råd om viktigaste samt långsiktiga åtgärder

Hushållnings
sällskapet

Tobias Neselius, Strängnäs
070-640 85 99

tobias.neselius@hushallningssallskapet.se